

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԸ

Պէշուրովի Հայ Կարմիր Սաչը իր կազմաւորենէն ի վեր, երբեք չէ կրցած իր բարձրութեան վրայ մնալ, նախկին Վարդութեան այնքան մեծ գործունէութիւնները—որոնք անշուշտ դրամ հաւաքելու մէջ կը կայանէր— իրենց օրինակաւորութիւնը ի յայտ չի բերին, միջովուրդին հարուստին օւ աղքատին հաւաքուած լուսմաներն օւ անդամավճարները հեռովեմէ իրարօւ վրայ զիգահլէ ետք, օրին մէկէն ալ միջակդէն անխառնացան, ասանց հոսպարակային հաշիւառութեան և հակառակաց յայտարարութեան, և իրիւր թէ նախօրէ Վարդութիւնէն միմիայն 23 աւերական ոսկի մնացած ըլլար, նորակազմ Կարմիր Սաչին ժառանգ կը մնար այդ զօւմարը, որպէսզի նոյն այդ մարմինը իր գործած էութեան ընթացքին հետքերնսր գոնէ այս անգամ ի բարին գործածել, միջովուրդի սրաքառողի ներկայաւուրութիւնները որովք օգուած կ'իյն նոր Կարմիր Սաչի գամձը պարտաւորացնէ, հաւաքչկանէ իրերայաջորդ երկույթներէ, հաւաքչկանէ պնակներէ և վերջապէս զայստահանդէսներէ հաստաթներով:

Մենք այդ բողոքին համար ոչինչ ունինք ըսելիք, նկատի ունենալով որ նման նորակազմ մարմին մեզ անուշադ հասցյթի աղբիւրնէր փնտռելու հարկին թափ կը գնուէր, իր չառաջադրած նպատակներու իրադրութեան համար ներքաւ-
կան հաստատաւուն հիմքուս վրայ գնահդելու իր առաջին քայլը:

Մենք ակնաստան եղանք այս բոլորին, յաճախ բռնիքն ալ սենցանք այս սինտիներուն մէջ՝ հրատարակելու Կարմիր Ուշի եռամսեայ հաշուետուութիւնները, որոնք երբէք չեն համապատասխաներ նման մարմնի մը գործունէութեան եւ արժանիքին,

Իրենան ընթացողները կը յիշեն կամ՝ ուշադրութիւն դարձուցած են այն եռամսեայ հաշուետուութիւններուն ար կարծիր ինչի վարչութիւնը այնքան հշտաբարեան է դարձ մը կատարած ըլլալու սրտի կատարեալ գահունակութեամբ նորարարած էր գլանեք, միամիտ մտղայութիւն հրաճուելու համար, քայքայ ինչ հաշուեցոյց, ինչ գործունէութիւն, ինչ սրտի կատարեալ գահունակութիւն, եռամսեայ գործունէութեան մը առիթ, խեղճ մարդիկ, որեք մտաւան ընթացքին իրենց խեղճնրու ըրած օգնութիւնը քանի մը ոսկին չանցիր, իսկ ալապքրական ծախսը անօր քառասպատիկը է նման շատ մը որիշ ծախսեր, որոնք երբեք ինչ կրնար ապացուցանել իրենց գործունէութիւնը, և գործ մը տեսած ըլլալու արտի օգնութեան թիւեր:

Մինչև առաջին իրենց կրթության մեծ գործեր առանկ, եթէ դուռ ուղղալին ձեռնարկ մը չի շփոթէին կուսակցական ներքին մասնաճիւղերու հետ, եթէ իրենց մէջ զստուէր ձեռնարկը և նախանձախնդիր սահմաններ, հետեւ անալոգիան ձեռնարկը կան շահերէ և աւանդականութիւններէ, ազգային մարմին մը իրենց ձեռնարկը կարողութիւն ունենալ համար:

Մենք չ'պիտի ուզեինք զբաղվի այս խնդրով եթե կարժիք իմացի Վարդուհայ թիւնը գտնէ այս անհրաժեշտ պարագաներուն ինքնարդարացման փորձ մը կատարէր, իր գանձին մէջ գտնուած ժող 2—300 ոսկիէ պատրաստ գումարով իր կարելի ոգնութիւնները թերելով Դաժափասի աղէտեալներուն, անոնց մէջ զբաշտուած մեծ թիւով սերտագոյնքեր եւ ունիթի երախտներ եւ այլքներ օրեր շարունակ տարօրէ կը մնային, միակ են, եւ կատարելովք, անօգնապէս։

Նոյնպես մենք չի պիտի ուզեցինք լուսին այս ինչիւրը, ինքն երբեք կար
միք ինչիւր փարպեթիւնը որ արդէն իսկ անդամաւորուած գայութեամբ մեռնելը
նշաններ ցոյց տալ չ'ազատի, ինքն արդէն իր անբաժնեղէն անտալ մինչև Աստնապէս
առ թմբուժեան շրջան մը չի բ'ալ էին իրենց հետ նաև անգործութեան գոտա
պարտելով դանձրի մէջ դառնաւ զբառը որ կ'որոշ հրաշքներ դործել թէ գաղթա

Արդ կը հարցնենք այսօր թէ հանրաթեան թէ՛ Ազգային ժողովններու և թէ կարծիքի խաչի վարչութեան (եթէ զոյգութիւն ունին...) թէ՛ ո՞ր օրուա կ'սպասէ շարժումը և արթննալու համար, ինչո՞ւ համար հաւաքուեցան անդա մտավարներ, նուէրներ, ինչո՞ւ կազմակերպուեցան ներկայացուցիչներ, երեկայինքներ զայտահանողներ և այլն, և անոնց հաստիքը քանձազեւեռն ըստկին ի՞նչ մնալո՞ւ համար հաւաքուեցան, թէ ինչո՞ւ, ինչո՞ւ համար այսքան ինքնահաւատութիւն այսքան անտարբերութիւն ցոյց կուտայ այս շինողը! Վարչութիւնը՝ հաստալիս կան կարծիքի ներկայացուցիչները եղած ինքնօրէն զնաղովութիւն, եբք անոնց կատարելագոյն իրականութիւնները եւ և ինչի՞ կ'են, ո՞ր կը ծախսէ տոյ գրան ներքը, կամ եթէ չի ծախուիր ինչո՞ւ համար հաւանքուեցան, արդեօք նախարդին պէ՞տք լիցն աւանայտադնալո՞ւ համար:

Կարմիրը ինչպիսի վարդաթխերը իր ինքնահամահաճութիւնը և կատարեալ միտպատեթիւնը այնքան յառաջ ապրած էր որ մինչեւ այժմ այժմօգնութիւնը ցուտուաւ չօգտփելի Մամըլիկի թղթալատադարնորա միակ ազգային հաստատութեան ուր խեղճ հիւանդներ օրերով անօթի կը մնան, կամ երկու երեք օր անգամ մը 10—20 տարած կաթով շրջած չրթանքի՞ն կրնան թրչել, երբ հիւանդներ մէկ ունինք, Կարմիրը ինչ անսովոր կրող անարմի մը, և անգործեալ վարդաթխին մը, ինչիցեւ ժողովուրդը պատրաստ է բխրաբեօր ամէկ իր օնութիւնները երբ ականատես է կ'ըլլայ Բէ՛ իր ատած դրամները չնն կօշաւթ կ'ալ կամ այլ անարդուն քսակին մէջ չնն բանչաորի օ

Մենք կը պահանջենք որ կաթմոր ինչպէր ինչպէս արդարացի, և ցաւայ իր կառաքած գործունէութիւնները և առած օգնութիւնները մեր խաղաղակամներուն կամ Մամլըթէյի հիւանդանոցին, հակառակ պարագային միայն տակաւինք։ Երբ որդ անգործ մը եւս զգաղի այս խնդրը, միջոցները ան առին զաղտնիներէն, որուն պակասեալ կը կոչայ այս սիւնքնան։

Կարմիր իսպի վարչութեան կը մնայ ընկիւք մէկ բան, կամ այն է
մթղովուրդի պէտքերուն և կտրիքներուն հաւաքառաստան գրծունէութիւն
պէտք է ունենայ՝ և կամ այն է թէ՛ փոխանի իր մնաց) գործընդ

ՀԱՄԱՐԱԿԱՆ ԵՐԱՐԱՐՈՒՄ

Մեր լուգումնալից կեսնիկն

Կացոյթեան ընդհանուր երեւոյթի
և տեղի ունեցած կամ ունենալիք զԿա-
գորու և զիստարական գործողութեան
ներուն մասին պիտի կրնամ գրել, քա-
նի ոս կառավարուած պաշտօնական
զեկոյնները Դասակարգ երեւոյթ զիճա-
կեն տալիք միշտ կը լուսաբանեն:

Նախորդ թիվը անկցուկվեան՝ Բ. գործընթացի մէջ խոստացած էի օգեւել Դաւանական եկեղեցւոյ արժիւնը Մարգարէի Արարիւնը կատարել գործունէութեան շարք, բայց աչքի առջև ունէնալով, ճիշտօրէն ընթերցողները այդ մտքի լուսարարութեան Դաւանական գործունէութիւն ընդամանի յօգուտ, ծով մը, այժմ աւելորդ կը հաւանարգ եղի կրկնութիւն աշխատանքը թափել Միայն թէ յոյս յայտնենք որ սոյսկիւմ մարգարէի լուրը արարելիք թօժիկ չստանան։ Այդ բարիքները ընկելով կանանց բարեկեցութեան աշխատանքները, երբ իրենց պատկանածները տեսնեն, չափազանց ուրախ կ'ըլլան իրենց գործերը, իրանցին խեղճ Հայ գաղթականին կեանքին բերով ու կացիւնով վիշտ տուող անգութքը . . . արդեօք չի՞ խղճանար բոլոր հակամարդկային բնութեան տալիս։ Եթէ մարդիկ խղճին վրայ անպատճառ պիտի ունենան այդ բողոքը ու պիտի տանջի զիրենց, եւ երբ որ ըլլայ։ Եւ ի՞նչ աւարտ, նոյնպէս քաղաքական տակ կ'աշխատիմ երբ ինչպէս բոլոր մարդիկը — անտարբեր գործը ըլլաւ ըլլաւ գիտակցաւ կամ ոչ ոք տակաւարտ։

ոյ ուսած և քաղաքական և քաղաքական
ները քիչ քիչ ապրանքներով՝ բնական
կը դառնան: Առհասարակ՝ անտեսակ
համաշխարհային քրիզին վրայ առե-
լած ներկայ դժգոհի հ. այժմէան է
քաղաքական բերումով՝ լճացած կենսի-
ւունքի: Մեծ վտանգականներուն ք-
համարձակութիւնը... Իսկ փոքրե-
տէր սպառումը կը պահպան Միջին և
այս կէտէ լոր:

Աւերակներ վերաշինուիլ չեն և
կռած, կը ընդսենն իբեցն շինութի-
ւովն անոնք, որոնք այդքն սկսած
ինն Տեղւոյ տա գաղթականութեան մեծ
մասնութիւնը ապաքին գործերով իբն
ապրուսեաները կը հանէին. անչոյ,
հասկնալի է այժմեան կեանքը զա-
թական աշխատատեղութեան:

Ապրիլակէկ պը կը մնայ էոյճը
 Դոյնիսկ յաւելլա մներ ալ կաւարուեց
 Տեղոյս կեանքը Եղի Իրենէ
 Բազայու ինքան առնէր Երանկեացէ
 Եմէն առնօք, Երանք Դամասկոս գր
 Դընելու Դժբախտութիւնը չէն ունէր
 Ե առնէն թէ ինչպէս վիճակ կը թի
 Իսկ Դամասկոս զանուարները ու
 չուցէն, այդ իւզին մէջ պարտաւոր
 Մեկէու մներ ապակուին եր չար
 Եակուի, Ժնչու աշտմանը գուգէ
 Եսծ ըլլաւու է երեք հազարը. Երբ
 Ե աջանազուիւն Ե խաւազ կը ա

[illegible]

— Տեղւոյս Հայ Կարմիր Խա-
վարչութիւնը թէեւ շատոնք ի վե-
պաժմանամամի լքանալուն համար հ-
րաժարականը պիտի ներկայացնէր
գաժական ընդհանուր ժողովին, ու-
կեայ ներկայ պայմաններու բերում
չմեղէցաւ, այս վիճակը եւ յայանու-
թեալդարանքները եւ ժամանակը իր
տուին գործելու իրաւունք: Մենք վ-
կայ բռնելով իր գործունէութիւնը
հիմանքէն մինչեւ այժմ, Հայ գաղթ-
կաններուն հիւանդները դարձանել-
գերազանցօրէն իր նւիրական պայտ-
կանութիւնները, որ լի ուլի կա-
րած է, հարկ չհնք ետեւեր ստ թոհ-
բօժին մէջ լսել իր մեախան, պլտը
տանի քանի որ մեր ներկայ վիճ-
մտանի կոտակ որ չպիտքանք մեծ
ւաղդուրեալն հեղելին առաջ ու-
գնուիք... Իր կողմէ կոչեր ա-
հրապարակ ելած են, որպէս զի
ազատամանի ժեր եղադարները օրն

